

Fővárosi Ítéltábla

5.Pf.20.111/2021/5.

A Fővárosi Ítéltábla a felperesi képviselő (felperesi képviselő címe, ügyintéző: dr. Szendrei Árpád jogtanácsos) által képviselt felperes (felperes címe) felperesnek – a Lantos Bálint Ügyvédi Iroda (alperesi képviselő címe, ügyintéző: dr. Lantos Bálint ügyvéd) által képviselt alperes (cím4) alperes ellen kölcsönszerződésből eredő követelés érvényesítése iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2020. május 19. napján meghozott és 15. sorszám alatt kijavított 13.G.40.247/2020/8-I. számú ítélete ellen az alperes részéről 10. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság kijavított ítéletének fellebbezéssel meg nem támadott részét nem érinti.

Fellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 15.000 (tizenötezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes módosított keresetében elsődlegesen kérte az alperes kötelezését kölcsöntartozás címén 2.295.447 forint tőke és abból 2.140.321 forint után 2016. június 7. napjától a kifizetés napjáig járó évi 14,75% mértékű késedelmi kamat, valamint a perköltség megfizetésére. Másodlagosan az alperes érvénytelenségi kifogására figyelemmel kérte az alperes kötelezését 956.557 forint tőke és abból 931.557 forint után 2016. június 7. napjától a kifizetés napjáig járó évi 22,975% mértékű késedelmi kamat, valamint a perköltség megfizetésére. Előadta, hogy az alperes a felperes jogelődjével, a felperesi jogelőd-vel 2008. április 24. napján deviza alapú kölcsönszerződést kötött. A felperes jogelődje a 2014. évi XL. törvény (DH2) törvény szerint elszámolást elvégezte, majd a 2014. évi LXXVII. törvény (DH3 törvény) alapján sor

került a szerződés forintra váltására. Miután az alperes a fizetési kötelezettségének nem tett eleget, a felperes jogelődje a 2016. május 30. napján kelt levelében a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondta, a felmondó levelet az alperes 2016. július 6. napján átvette.

Az alperes érvénytelenségi kifogására tekintettel előterjesztett eshetőleges kereseti kérelme körében előadta, hogy amennyiben a bíróság az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződési feltétel érvénytelenségét állapítaná meg, úgy ez az érvénytelenségi ok kiküszöbölhető, amennyiben az alperes a szerződés megkötésétől kezdődően mentesül az árfolyamkockázat viselése alól. Ebben az esetben a Kúria konzultációs testületének 2019. június 20-i állásfoglalása alapján a szerződést forint alapon kell újraszámolni, és az ügyleti kamatot az irányadó forint kamat szerződéskori értékének kamatfelárral növelt összegének megfelelően kell meghatározni. Az újraszámított ügyleti kamat így 16,975%, amelyhez hozzá kell adni az ÁSZF 11. pontja szerinti 6%-os késedelmi kamatot is.

Az alperes ellenkérelmében kérte a felperes keresetének elutasítását és perköltségben való marasztalását. Előadta, hogy az árfolyamkockázatról semmilyen tájékoztatást nem kapott, ezért az ezzel kapcsolatos feltétel a szerződésben nem világos és nem érthető. Az Európai Unió Bírósága (EUB) C-449/13. számú ítélete alapján az adós tájékoztatására vonatkozó kötelezettség teljesítését a hitelezőnek kell bizonyítania. Az árfolyamkockázatra vonatkozó feltétel a szerződés fő tárgya, ezért annak tisztességtelensége a teljes szerződés semmisségéhez vezet. Hivatkozott továbbá arra, hogy a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés a), c) és e) pontja alapján is érvénytelen. A szerződés érvénytelenségéből következően a felperes keresetét el kell utasítani. Az alperes álláspontja szerint a felperes mint engedményes csak a szerződésből eredő követelést szerezte meg, de nem lépett a jogelődje szerződési pozíciójába, ezért a szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményeit a perben nem lehet alkalmazni, mert a szerződést eredetileg nem a perben álló felek kötötték meg.

Az elsőfokú bíróság kijavított ítéletében megállapította, hogy a felperesi jogelőd és az alperes között 2008. április 24. napján kötött kölcsönszerződés érvénytelen. Az érvénytelen szerződést érvényessé nyilvánította akként, hogy az ügyleti kamat mértéke 16,975%. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 956.557 forintot és abból 931.557 forint tőke után 2016 június 7. napjától a kifizetés napjáig járó évi 22,975% mértékű késedelmi kamatot, valamint 57.391 forint perköltséget. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Indokolásában megállapította, hogy a felperes elsődleges kereseti kérelme nem alapos, mert a perbeli szerződés érvénytelen. Az elsőfokú bíróság elsőként az alperesnek a Hpt. 213. § (1) bekezdésére alapított érvénytelenségi kifogását vizsgálta. Megállapította, hogy a kölcsönszerződés egyértelműen tartalmazza a forintban meghatározott kölcsön összegét, a törlesztőrészletek számát és a havi törlesztő részletek devizában meghatározott összegét, valamint az ügyleti kamatláb mértékét, ezért a szerződés érvénytelensége a Hpt. 213. § (1) bekezdése alapján nem állapítható meg. Az elsőfokú bíróság a Ptk. 209. § (1) bekezdése, 209/A. § (2) bekezdése, 239. § (1) bekezdése, valamint a Kúria 6/2013. számú PJE határozata és az EUB C-51/17. számú ítélete alapján ugyanakkor megállapította, hogy a szerződés az árfolyam változására vonatkozóan semmilyen érdemi tájékoztatást nem tartalmaz, írásos kockázatfeltáró nyilatkozat nem keletkezett, ezért az árfolyamkockázat fogyasztó általi viseléséről szóló szerződési feltételek teljes egészében tisztességtelenek, vagyis a fogyasztó egyáltalán nem kötelezhető az árfolyamkockázat viselésére. A felperes elsődleges kereseti kérelme tehát a szerződés érvénytelensége folytán nem teljesíthető, az érvénytelenség jogkövetkezményeit pedig a bíróságnak a 2/2010. (VI. 28.) PK vélemény 5. a) pontja szerint

hivatalból kellett levonni. Nem helytálló ezért az alperesi álláspont, amely szerint a szerződés érvénytelensége esetén a szerződésre alapított kereseti kérelmet el kellene utasítani, mert ebben a körben a jogcímhez kötöttség elve nem érvényesül. Az alperes arra is alaptalanul hivatkozott, hogy a szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményei a peres felek között nem lennének levonhatók, mivel a szerződést az alperes a felperes jogelődjével kötötte meg és a felperes az engedményezéssel csak a szerződésből eredő követelés vonatkozásában szerzett jogosultságot. A felperes valójában jogelődjének a felperesbe való beolvadása útján szerezte meg a követelést, nem pedig engedményezéssel, így a szerződés vonatkozásában törvényes jogutódnak tekintendő.

Az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazása körében az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a DH2 törvény 37. § (1) bekezdése alapján csak az érvényessé vagy hatályossá nyilvánítás jogkövetkezménye lenne alkalmazandó, azonban a Kúria konzultációs testületének 2019. július 19-i emlékeztetője alapján az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződési kikötés érvénytelensége esetén kizárólag az érvényessé nyilvánítás az egyetlen alkalmazható jogkövetkezmény. Az elsőfokú bíróság ezért a szerződés érvényessé nyilvánítása mellett döntött azzal, hogy a konzultációs testület által ajánlott I. számú számítási módszert látta alkalmazhatónak, amely szerint a szerződésben a kirovó pénznemre a forint vált, míg az ügyleti kamat az irányadó forintkamat szerződéskori értékének kamatfelárral növelt mértékével azonos. A felperes az elszámolást e számítási módszer alapján terjesztette elő, és mivel arra nézve az alperes érdemi nyilatkozatot felhívás ellenére sem tett, ezért úgy kellett tekinteni, hogy azt nem ellenzi.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a felperes keresetének teljes elutasítását. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem nyilváníthatta volna érvényessé a szerződést a peres felek között, mert a Ptk. 328. § (1) bekezdése értelmében az engedményezéssel a jogosult nem a szerződéses pozíciót, hanem csak a szerződésből eredő valamely követelést szerzi meg az engedményestől. Ebből következően a szerződés érvénytelenségére történt eredményes kifogás mellett a Ptk. 237. §-ában szabályozott jogkövetkezmények nem alkalmazhatóak az engedményes és a kötelezett között, hiszen közöttük a szerződés fogalmi okokból nem állítható helyre, ezért a keresetet el kellett volna utasítani. Kifogásolta továbbá, hogy az elsőfokú bíróság miért alkalmazta az érvényessé nyilvánítás során az általa érvénytelennek nyilvánított szerződés szerinti késedelmi kamatot. Álláspontja szerint legfeljebb a Ptk. szerinti késedelmi kamat illethette volna meg a felperest.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását. Előadta, hogy a per tárgyát képező szerződés engedményezésére nem került sor, így a fellebbezésben ezzel összefüggésben tett állítások megalapozatlanok. Mivel az alperes a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségeinek nem tett eleget és emiatt a szerződés azonnali hatályú felmondására került sor, a késedelmi kamat felszámítása jogszerű, annak mértéke az ÁSZF 11. pontján alapul.

A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a 112/2021. (III. 6.) Korm. rendelet 27. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Az ítéltábla nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének a meghaladó keresetet elutasító rendelkezését, mert az fellebbezés hiányában elsőfokon jogerőre emelkedett [Pp. 228. § (4) bekezdés]. A felperesi fellebbezési kérelem korlátaira tekintettel az ítéltábla az elsőfokú ítéletnek a szerződés érvénytelenségének megállapítása körében kifejtett érveit nem érintette [Pp. 253. § (3) bekezdés].

Az alperes fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az ítéltábla a fellebbezett döntésével és annak jogi indokaival is egyetértett, azokat a fellebbezésben foglaltakra tekintettel a következőkkel egészíti ki.

Az elsőfokú bíróság nem tévedett, amikor a szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményei alkalmazása során a Kúria konzultációs testületének 2019. június 19-i állásfoglalása alapján abból indult ki, hogy az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződési feltétel érvénytelensége esetén az érvényessé nyilvánítás az egyetlen alkalmazható jogkövetkezmény, és a konzultációs testület által kimunkált elszámolási módozatok egyike alapján állapította meg az alperes fennálló tartozásának összegét.

Az alperes megalapozatlanul és iratellenesen hivatkozott arra, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményei levonásának az lenne az akadálya, hogy a felperes mint engedményes és az alperes között a szerződés nem nyilvánítható érvényessé. A felperes által a perbeli jogutódlás megállapítása iránti kérelem mellékleteként csatolt, a Fővárosi Törvényszék Cégbírósága Cg.01-10-043852/356. számú végzéséből is kitűnik, hogy a felperesi jogelődöt, a felperesi jogelőd-t a felperesbe való beolvadását követően törölték a cégnyilvántartásból, ennél fogva a felperes a felperesi jogelőd általános jogutódja. Ebből következően nem volt akadálya, hogy az elsőfokú bíróság a perbeli szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményeit a peres felek között vonja le.

Az alperes alaptalanul kifogásolta azt is, hogy az elsőfokú bíróság az érvényessé nyilvánítás során a szerződés szerinti késedelmi kamatot figyelembe vette. Az érvénytelenség jogkövetkezményeiről szóló 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 5. pontjának értelmében az érvényessé nyilvánítás a bíróság ex tunc hatályú konstitutív döntése, amelynek során a bíróság az érvénytelenségi ok kiküszöbölésével módosítja a szerződés tartalmát és ezáltal orvosolja az érvénytelenségi okból fakadó érdeksérelmet. Az elsőfokú bíróság a perbeli szerződés érvénytelenségét az árfolyamkockázattal kapcsolatos szerződési feltétel tisztességtelensége miatt állapította meg, és annak hatását küszöbölte ki a felperes által készített elszámolásnak megfelelően. A szerződés további feltételének joghatásai alól az alperes abban az esetben mentesülhetne, ha az szintén tisztességtelennek bizonyulna. Az alperes az elsőfokú eljárásban – eltérő jogi álláspontja folytán – az érvényessé nyilvánítás

esetére nem tett nyilatkozatot, a szerződés további feltételeinek tisztességtelenségére nem hivatkozott. Az EUB következetes gyakorlatából következően ugyanakkor a nemzeti bíróság hivatalból köteles vizsgálni valamely szerződési feltétel tisztességtelen jellegét, amennyiben rendelkezésére állnak az e tekintetben szükséges ténybeli és jogi elemek, és ha álláspontja szerint az ilyen feltétel tisztességtelen, annak alkalmazását mellőzi, kivéve, ha ezt a fogyasztó ellenzi (C-243/08. „Pannon GSM” ítélet 35. pont, C-168/15. „Tomášová” ítélet 30-31. pont, C-488/11. „Brusse” ítélet 44-50. és 60. pont). Az ítéltábla azonban az ÁSZF 11. pontja szerinti, a fogyasztó fizetési késedelme esetére kikötött 6%-os mértékű kamat mértékét nem tartotta a Ptk. 209. § (1) bekezdése szerint egyensúlytalannak, mivel a szerződés megkötésének időpontjában a jegybanki alapkamat 8% volt, amelyhez képest a szerződéses késedelmi kamat mértéke nem tekinthető eltúlzottnak.

Az ítéltábla mindezek alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes jogi képviselével felmerült másodfokú perköltség viselésére. Az ítéltábla a felperesi jogi képviselő munkadíját a Pp. 67. § (2) bekezdése folytán alkalmazott 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján határozta meg azzal, hogy azt a (6) bekezdés szerint a ténylegesen elvégzett ügyvédi munka mennyiségére tekintettel mérsékelte.

Budapest, 2021. április 19.

Dr. Benedek Szabolcs s.k.
a tanács elnöke, előadó

Dr. Istenes Attila s.k.
Edina s.k.

bíró

Dr. Matosek

bíró

A kiadmány hitelül: